



Møde i Nationalparkrådet 13. marts 2013	
Endeligt referat	
Mødetid:	Onsdag den 13. marts 2013 kl. 17.00 - 20.30.
Mødested:	Danhostel Ribe, Sct. Pedersgade 16, 6760 Ribe
Deltagere:	Medlemmer af Nationalparkrådet for Nationalpark Vadehavet, Sekretariatsleder Thomas Holst Christensen, Projektkonsulent John Frikke, Projekt- og formidlingskoordinator Søren Christensen og sekretær Alette Houman Dyhrfjeld
Mødeleder:	Mette Guldborg, Formand for Nationalparkrådet
Referent:	Alette Houman Dyhrfjeld

Mødeliste:

Danmarks Fiskeriforening	Oluf Stenrøjl	Afbud
Dansk Botanisk Forening	Søren Vinding	Afbud
Destination Sydvestjylland	Poul Therkelsen	
DMU	Karsten Laursen	Afbud
Forsvarets Bygnings- og Etablissementstjeneste	Søren Malle	Afbud
GEUS	Jens Morten Hansen	Ikke til stede
LAG	Hans Marten Smidt	Afbud
LAG Fiskeri	Preben Friis-Hauge	
Lokalarkiverne	Birgitte Thomsen	
Marsken omkring Sneum Å	Randi Kragh Hansen	
Museerne i Vadehavsområdet	Mette Guldborg	
Region Syddanmark	Susanne Linnet	
Det Rådgivende Udvalg for Tøndermarsken	Bo Jessen	
Det Rådgivende Udvalg for Vadehavet	Erling Krog	
Sydvestjysk Udviklingsforum	Winnie Abildgaard	
Vadehavets Bådclubber	Svend Tougaard	
Vadehavets Formidlerforum	Klaus Melbye	Afbud
Vadehavskunsterne	Else-Pia Martinsen Erz	
Skallingen, Ho og Oksbøl	Anne Marie Slaikjær	Afbud
Varde Ådal	Ole Andresen	
Marbækområdet	Claus Løth	
Fanø	Ole Mouritzen	
	Karen Boel Madsen	
Ribe Marsken	Kent Rygaard	
	Søren Mosegaard Sørensen	Afbud
Mandø	Claus Christensen	Ikke til stede
Rømø	Jan Gravesen	
	Søren Laursen	Afbud
Tøndermarsken	Bodil Marie Arbjerg Lundby	
	Peter Sönnichsen	Afbud



Dagsorden pkt.:	1. Velkomst og godkendelse af dagsorden
Referat:	Mette Guldberg bød velkommen og dagsordenen blev godkendt. Mette orienterede om afbud og fraværende. Herudover bød Mette velkommen til Søren Christensen og John Frikke, der starter i sekretariatet henholdsvis den 1. maj og 18. marts.
Dagsorden pkt.:	2. Meddelelser
Referat:	<p>Meddelelser fra formanden, Rådets medlemmer og sekretariatet</p> <ul style="list-style-type: none">• Nyt fra bestyrelsen v. Svend Tougaard og Mette Guldberg Mette orienterede om, at Søren Mosegaard Sørensen, der er repræsentant for lokalområdet i Ribemarsken (Syd), ønsker at udtræde af Rådet, han tager kontakt til sit bagland, som vælger en ny repræsentant. Oluf Stenrøjs notat vedr. nationalparkskipet er videregivet til skibsgruppen, som vil gennemgå dette. På bestyrelsesmødet den 30. januar 2013 havde bestyrelsen udtrykt tilfredshed med, at referatet var meget detaljeret, så Rådsmedlemmernes holdninger blev afspejlet. Bestyrelsen havde taget ad notam, at Rådet ønsker tilbagemeldinger samt tydeligt definerede opgaver. Der blev på bestyrelsesmødet indført en fast procedure, nemlig at Rådets referater bliver et fast bilag til Bestyrelsens dagsordenspunkt "Afrapportering af møde i Nationalparkrådet". Mette bad Rådet holde sig orienteret om Bestyrelsens møder (referater sendes til orientering).• Nyt fra Sekretariatet Thomas orienterede om en ny bog der omhandler nationalparker og naturparker "Kritiske perspektiver på National- og naturparker". Thomas præsenterede de 2 nyansatte i Nationalpark Vadehavets sekretariat, John Frikke og Søren Christensen. John starter den 18. marts, og Søren den 1. maj. Sekretariatet ser frem til samarbejdet. John fortalte om sin baggrund hos Naturstyrelsen og tidligere By- og Landskabsstyrelsen samt Ribe Amt, hvor han har haft Vadehavet som et af sine hovedarbejdsområder. John orienterede endvidere om et særnummer af Dansk Ornitologisk Tidsskrift, "Rastende vandfugle i Vadehavet 1980-2010", som omhandler Karsten Laursen og John Frikkes undersøgelser af trækfugle i Vadehavet. Sekretariatet har et eksemplar til Bestyrelses- og Rådsmedlemmer. Søren Christensen fortalte om sin baggrund som medarbejder i inhouse marketingbureauer og sidst som direktør i



	<p>Surf&Ski. Både surfing og skisport er Søren's fritidsinteresse. Søren har stor erfaring med udarbejdelse af brochuremateriale, markedsføring, hjemmeside, facebooksider m.v.</p> <p>Thomas orienterede om, at der er indgået en erhvervspartner-skabsaftale mellem SE og Nationalpark Vadehavet. SE har stillet 700.000 kr. til rådighed til nationalparkskibet. Bliver skibsprojektet ikke realiseret, er pengene stadig tilegnet Nationalpark Vadehavet. Sekretariatet har den 13. marts 2013 sendt henvendelser til flere virksomheder i området om lignende erhvervspartner-skabsaftaler.</p> <ul style="list-style-type: none">• Preben Friis-Hauge orienterede om, at der ikke havde været ansøgninger til Fiskeri-LAG fra Vadehavsområdet siden sidste møde i Rådet. Han opfordrede i denne forbindelse til at man benytter sig af muligheden for at opnå støtte til relevante projekter og gjorde opmærksom på, at 25. april er sidste ansøgningsfrist til FLAG-midler i 2013! Midlerne søges hos Fiskerilag Vestjylland. http://www.lagvest.dk/
Dagsorden pkt.:	3. Orientering fra Ribe-området
Referat:	<p>Kent Rygaard fortalte om, hvordan nationalparken bruges i Ribeområdet. Kent Rygaard er født og opvokset i Ribe, men flyttede til Farup nord for Ribe for 25 år siden. Kent repræsenterer Ribemarsken nord i Rådet. Kent fortalte om sine observationer gennem de sidste 25 år. Området har været brugt af landbruget, jægere, bådfolk og af friluftsfolket, sidstnævnte dog i mindre grad. Kent havde ikke opfattelsen af, at områdets beboere er fuldt og helt opmærksom på, at Ribemarsken er blevet en del af nationalparken, og hvilke muligheder det kan have for området.</p> <p>Befolkningstallet i Farup er stabilt, selvom der ikke længere er skole og købmand. Der er meget kørende trafik i området, hvilket Kent finder forstyrrende for naturoplevelsen. Kent udtrykte ønske om vandre- og cykelruter. Folk i området ønsker, at området får mere præg af at være "nationalpark", med stier og udsigtspunkter, hvilket dog kan konflikte lidt med landbrug og jægere. Besøg i forbindelse med eksempelvis sort sol giver trafikale problemer, hvor de mange gæster i private biler blokerer vejene.</p> <p>Kent refererer til borgerforeningen, som har udpeget ham, men der kommer ikke mange ønsker fra borgerforeningen tilbage til Kent. Han oplever samtidig, at nationalparken har mange "bolde i luften", men ikke umiddelbart specifikke projekter, som er relevant for Ribe nord p.t. Dette håber</p>



	Kent dog kommer.
Dagsorden pkt.:	4. Udpegning af repræsentant til Wadden Sea Forum
Referat:	<p>Mette henviste til Prebens præsentation fra mødet i Rådet den 9. januar, som beskrev arbejdet i Wadden Sea Forum. Herefter var der valg til Wadden Sea Forum.</p> <p>Karen Boel Madsen blev valgt som repræsentant.</p>
Dagsorden pkt.:	5. Udpegning af repræsentant til Udvalget for retningslinjer for brug af logo
Referat:	<p>Nationalparkbestyrelsen har godkendt retningslinjer for brug af nationalparkens logo og har i den forbindelse vedtaget, at Nationalparkrådet skal have sæde i det udvalg, der skal bedømme indkomne ansøgninger. Udvalget består i dag af Hanne Voetmann som repræsentant for Bestyrelsen, mens Colin Seymour er foreslået som repræsentant for turisterhvervet. Herudover har Bestyrelsen besluttet, at landbruget skal repræsenteres.</p> <p>Nationalparkrådet valgte på mødet Hans Marten Smidt som repræsentant.</p>
Dagsorden pkt.:	6. Årsrapport for Nationalpark Vadehavet 2010-12 (udkast) til udtalelse
Referat:	<p>Nationalpark Vadehavet skal udarbejde en årsrapport for hvert regnskabsår, og sekretariatet har udarbejdet udkast til årsrapport for opstartsfasen 2010-12, som Rådet fik mulighed for at kommentere.</p> <p>Mette Guldborg gav udtryk for, at hun synes, det havde været interessant læsning.</p> <p>Preben Friis-Hauge noterede sig, at der på side 12 stod, at Naturstyrelsen havde udtrykt, at der ikke var en bevilling på mere end 7,5 millioner og at det var en administrativ afgørelse. Preben opfordrede til, at man skulle sende et tydeligt signal om, at det var et administrativt afslag, og at Bestyrelsen ad politisk vej vil forsøge at arbejde for en større bevilling, bl.a. med henvisning til Nationalpark Vadehavets trilaterale betydning og arbejde. Prebens forslag blev enstemmigt vedtaget af Rådet.</p> <p>Preben kommenterede oplysningerne på side 9 om ansatte og ansættelsesvilkår. Det blev diskuteret, om det var hensigtsmæssigt at medarbejderne var nævnt ved navns nævnelser, især i forbindelse med midlertidige ansættelser. Man kunne her i stedet skrive hvilke rapporter de pågældende havde udarbejdet i et andet afsnit.</p>



	<p>Da oplysningerne er personfølsomme, vil sekretariatet overveje en ændring i formuleringerne.</p> <p>Mette Guldborg bad om at få noteret, at Nationalparkrådets medlemmer først var endeligt valgt og på plads i januar 2012 (side 8), samt at der på side 10 blev oplyst den fulde adresse på Tønnisgaard.</p>
Dagsorden pkt.:	7. Arbejdsplan og budget for Nationalpark Vadehavet 2013
Referat:	<p>Mette Guldborg indledte med at lægge op til hvad Rådet kunne kommentere på eller bidrage med, og bad Rådet have i baghovedet hvad puljen under målsætning 10 kan bruges til (450.000 kr. som alle kan søge om at få del i). Det vil komme til at fungere sådan, at puljen annonceres, og sekretariatet modtager projektansøgninger, som vurderes, hvorefter sekretariatet laver en indstilling til bestyrelsen. De enkelte projekter vil have en fast tovholder i sekretariatet.</p> <p>Rådet vil have mulighed for at få de indkomne projekter til gennemsyn og efterfølgende bidrage til fastlæggelse af fremtidige kriterier for godkendelse.</p> <p>Budget og arbejdsplan blev herefter behandlet målsætning for målsætning.</p> <p>Målsætning 1 – Væsentligste naturtyper: Nationalparken vil indgå i dialog med Naturstyrelsen og Kommunerne i forhold til Natura2000 planer/områder både naturtypemæssigt og artsmæssigt, med henblik på at identificere konkrete projekter indenfor målsætningen.</p> <p>Rådet udtrykte ønske om, at man skal finde samarbejdspartnere og projekter, der allerede er i gang, så man kan støtte disse, frem for at prøve at starte nye projekter op i 2013, hvor det kan være svært at nå. Her er det vigtigt at se på alle områder – landbrug, interesseorganisationer, kommuner, Naturstyrelsen m.v., også for at undgå, at man starter projekter op, der allerede kører i andet regi.</p> <p>Mette efterlyste en beskrivelse af Nationalpark Vadehavets rolle i forbindelse med de allerede opstartede projekter (eks. Sønderho Strandsø, DOFs projekt Fokuseret Fugleforvaltning) samt adgang til en mere detaljeret projektbeskrivelse.</p> <p>I forhold til temamøder og en række af de øvrige formidlingsopgaver er sekretariatet ved at undersøge hvordan der formelt kan indgås en aftale med Vadehavets Formidlerforum under hensyn til de statslige regler. Sekretariatet forsøger at fremskynde processen og forventer at kunne afhol-</p>



de et temamøde i foråret/forsommeren 2013.

Målsætning 2 – Kulturlandskabskabte naturarealer:

De enkelte indsatsområder blev gennemgået, der henvises til beskrivelsen af målsætningen i Plan for Nationalpark Vadehavet 2013-18.

I forhold til klæggrave er der fokus på Sneum Digesø.

Målsætning 3 – Karaktergivende landskabselementer og geologiske formationer:

Der er ikke planlagt aktiviteter for denne målsætning i 2013.

Målsætning 4 – Kulturmiljøer og kulturhistoriske helheder:

Thomas informerede om, at der indledt et samarbejde med museerne i marts 2013.

Preben opfordrede til et tæt samarbejde og harmonisering mellem de 4 kommuners planlæggere, så der er enighed om, hvad der er bevaringsværdige bygninger og retningslinjer for deres udpegning og administration. Mette fortalte, at sådant et samarbejde eksisterer mellem kommuner, museer, nationalpark og kulturstyrelsen, og dette fungerer godt.

Målsætning 5 – Mulighed for friluftsliv, naturoplevelser og kulturhistoriske oplevelser

Thomas orienterede om, at man har et ønske om at indlede et samarbejde med Arbejdsmarkedets Feriefond om udvikling af et fælles projekt. I Nationalpark Mols Bjerger og nationalpark Thy har Arbejdsmarkedets Feriefond støttet forbedret adgang, ruter, stier mm.

Thomas og Winnie orienterede om, at der allerede nu er et projekt med titlen "Powered by Cycling" i gang, som dækker national cykelrute 1 (også kaldet Nordsøruten). Projektet har Dansk Cyklistforbund som tovholder, og fra Vadehavsområdet er Sydvestjysk Udviklingsforum (SVUF) partner. Projektet forventes bl.a. at bidrage med en analyse af "huller" i ruten km for km, kvalitet af information samt mulighed for at etablere lokale oplevelsesruter/sløjfer på den overordnede rute.

Bo fortalte at Tønder Kommune allerede er i gang med forbedringer af en række sti- og ruteforløb.

Erling fortalte, at man også på Fanø har en række initiativer i gang, og at det vil være relevant at få koordineret mange af tiltagene i hele nationalparken.



Herudover blev der kort orienteret om Vadehavets Vagerlag, Trækfærge ved Varde Å, Kajaklandingsplader, omgivelserne ved Tønnisgaard, Vadehavsfestivalen, Mobiludstilling, Ballum Sluse projektet, som er nævnt i budget/arbejdsplan. Indsatsen i Vadehavets Vagerlag skal registreres som en aktivitet, der finder sted hen over hele året.

Målsætning 6 – friluftsliv og turisme:

De enkelte indsatsområder blev gennemgået, og Preben opfordrede til, at der, når det ligger et produkt på bidrag til udvikling af trilateral strategi, bliver sendt information til kommunerne. Hertil oplyste Thomas, at kommunerne allerede er involveret i arbejdet gennem Kommunernes Vadehavssekretariat. Der er også blevet holdt møder med Destination Sydvestjylland om sagen, og dette samarbejde vil blive fortsat.

Målsætning 7 – særligt sårbare naturområder og arter:

Thomas orienterede om Ensianblåfugl-projektet, som er et PhD-projekt der allerede nu har fået tilsagn om støtte af Nationalpark Vadehavet. Man har haft et lignende projekt i Nationalpark Thy. Projektet er beskrevet på Nationalpark Vadehavets hjemmeside.

Målsætning 8 – kultursamarbejde og formidling:

Som nævnt under målsætning 1 er Nationalpark Vadehavet ved at tilrettelægge et samarbejde med Vadehavets Formidlerforum om udarbejdelse af formidlingsmateriale – en proces som også Destination Sydvestjylland vil blive inddraget i.

Man ønsker ikke at lave et egentligt formidlingscenter – men i stedet samarbejde med de eksisterende centre og udstillinger. Nogle af disse har allerede fået midler til modernisering fra en række fonde og er enten i færd med eller lige på nippet til at sætte en række større projekter i gang. Man ønsker en synlighed af nationalparken i disse centre og udstillinger samt på overnatningssteder.

Målsætning 9 – forskning og formidling:

Udviklingen og driften af Mit Vadehav er en væsentlig komponent i samarbejdet med Vadehavets Formidlerforum og tænkes inddraget i den samlede aftale mellem VFF og nationalparken.

I forhold til forskningsindsats har Karsten Laursen (Aarhus Universitet) og Morten Pejrup (Københavns Universitet) ta-



get initiativ til et forskningsseminar i samarbejde med nationalparken, som bliver afholdt den 22. maj på Syddansk Universitet. Der kommer indbydelse ud til Bestyrelse og Råd, når sekretariatet har materialet.

Målsætning 10 – udvikling af nationalparken i samspil med omgivelserne.

Det blev drøftet, hvordan man kan støtte hinanden i lokalområdet ved inspirationsmøder, besøg m.v. Herudover blev der talt om synliggørelse og støtte til udvikling af nationalparkprodukter. Et konkret indsatsområde, som blev nævnt, var støtte til en forbedret adgang til fødevarerkontrol af indsamlede skaldyr, hvor den nuværende praksis er meget besværlig.

Puljen til støtte af lokale projekter vil snart blive annonceret. Der er dog allerede nu ansøgninger til puljen, herunder bl.a. et e-bogs projekt, Maritimt Marked, Mandø Marathon m.v. Sekretariatet vil lave indstillinger vedr. disse projektansøgninger til Bestyrelsens kommende møde. Bestyrelsens vurderinger og beslutning om tildeling af støtte vil efterfølgende kunne forelægges Rådet, som kan bidrage med holdninger til, hvordan projekter prioriteres.

Målsætning 11 – trilateralt samarbejde

Thomas orienterede om ansøgning om udpegning til Verdensnaturarv – der er sendt en ansøgning til UNESCO og en afgørelse forventes i juni 2014.

Målsætning 12 – udvikling skal følges og evalueres.

Mette har været talsmand for, at man påbegynder arbejdet allerede nu, for at tilvejebringe et grundlag for at kunne afgøre, hvilken udvikling der er sket.

Rådets medlemmer foreslog endvidere følgende:

- Arbejdsplanen/budgettet i den nuværende form giver et godt overblik, men der ønskes uddybende beskrivelser af projekterne.
- Der offentliggøres en arbejdsplan i overskuelig form på hjemmesiden – hvor har vi projekter i gang med overskrift, med kort omtale af projektet og en mulighed for at downloade større projektbeskrivelse
- Det synliggøres også hvilke projekter, der er under forberedelse.
- Nationalparken deltager i møder med kommunernes udviklingsråd med orientering om Nationalparkens indsats, så man inddrager ildsjælene (Preben henviste til, at direktøren for Blåvandshuk Idrætscenter, Peter Nielsen, er en oplagt kontakt).

Thomas kunne orientere om, at såvel han som Bent



	Poulsen allerede jævnligt deltager i møder/holder foredrag i forskellige sammenhænge.
Dagsorden pkt.:	8. Eventuelt
Referat:	<p>Susanne Linnet spurgte til mødedatoer. Da der var en vis usikkerhed i forhold til disse datoer mellem Rådsmedlemmerne, udsendes mødekalenderen igen (er udsendt 14. marts 2013).</p> <p>Mette orienterede om, at der muligvis bliver et Bestyrelsesmøde den 12. juni, såfremt det bliver nødvendigt indkaldes der derfor muligvis til et Rådsmøde.</p>